

De Minister voor Rechtsbescherming
De heer drs. Sander Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

Uw brief van
24 juni 2020

Contactpersoon

Uw kenmerk
2910800

Onderwerp

Advies consultatieversie Uitvoeringsbesluit Wet straffen en beschermen

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 24 juni 2020 is de Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) op grond van artikel 36, vierde lid, van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) en artikel 51d, tweede lid, van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (hierna: WJSG) geraadpleegd over het ontwerpbesluit tot wijziging van de Penitentiaire maatregel en het Besluit tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen in verband met de wijziging van de regeling inzake detentiefasering en voorwaardelijke invrijheidstelling (Uitvoeringsbesluit Wet straffen en beschermen) (hierna: het concept).

Voorgesteld wordt dat gezondheidsgegevens in de zin van de AVG alleen met toestemming van de gedetineerde kunnen worden verstrekt, tenzij het tenuitvoerleggingsgegevens betreft. De AP wijst erop dat toestemming vrijelijk moet worden gegeven hetgeen hier niet het geval lijkt, gelet op de disbalans in de verhouding tussen gedetineerde en directeur en de negatieve gevolgen die een weigering kan hebben voor de gedetineerde, zoals minder vrijheden. Daarnaast moet de verwerking van gezondheidsgegevens als tenuitvoerleggingsgegevens 'onvermijdelijk' zijn, hetgeen niet is gemotiveerd. Daarbij komt dat de aannahme van veel gezondheidsgegevens als tenuitvoerleggingsgegevens in het concept niet aansluit bij het standpunt van de regering bij de implementatie van de Richtlijn gegevensverwerking opsporing en vervolging. Ten slotte wordt in het concept de directeur van de penitentiaire inrichting aangewezen als verwerkingsverantwoordelijke, terwijl in de WJSG uitdrukkelijk de minister is aangewezen.

De AP heeft op deze punten bezwaar tegen het concept en adviseert de procedure niet voort te zetten tenzij de bezwaren zijn weggenomen.

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

Strekking van het concept

Het concept voorziet, voor zover relevant, in de uitwisseling van persoonsgegevens tussen de directeur van de penitentiaire inrichting (hierna: de directeur), het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar de (ex-)gedetineerde voor zijn detentie verbleef of na zijn detentie zal verblijven (hierna: het college) en de reclassering over de essentiële voorwaarden voor deelname aan het maatschappelijk leven van de gedetineerde. Dit met het oog op het vaststellen of aanpassen van het detentie- en re-integratieplan voor de gedetineerde (hierna: D&R-plan).¹ Het plan bestaat onder meer uit essentiële voorwaarden voor deelname aan het maatschappelijk leven door de (ex-)gedetineerde. Te denken valt aan gegevens die noodzakelijk zijn voor het verkrijgen van huisvesting (zoals huurachterstanden) of voor het opstarten van een zorgverzekering (zoals een vroeger polisnummer), voor het verkrijgen van een inkomen uit betaald werk of uitkering na detentie (zoals arbeidsverleden en opleiding), of voor het starten van een zorgtraject (gezondheidsgegevens betreffende eerdere zorgtrajecten).

Advies

1. Inzicht in schulden

In de nota van toelichting worden vijf 'basisvoorwaarden' voor een 'succesvolle re-integratie' van een gedetineerde in de samenleving genoemd: het hebben van onderdak, inkomen, een identiteitsbewijs, (zorg)verzekering en inzicht in eventuele schulden. Er wordt naar gestreefd bij het einde van de detentie 'zo veel mogelijk van deze basisvoorwaarden op orde te hebben'. Ten behoeve daarvan kunnen gegevens worden uitgewisseld.

De AP wijst erop dat niet zozeer "inzicht" in schulden, maar, zo mogelijk, ook het daadwerkelijk verlenen van schuldhulp aan betrokkene een basisvoorwaarde is voor een kansrijke nieuwe start in de samenleving en het eventueel voorkomen van recidive.² Problematische schulden kunnen immers een grote impact hebben op het functioneren van betrokkene en de totstandkoming van de andere basisvoorwaarden ernstig belemmeren (zoals onderdak en zorgverzekering).³ Bovendien ziet de huidige en toekomstige Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in beginsel ook op in de gemeente woonachtige (ex-)gedetineerden.⁴

Uit de eis van evenredigheid met het nagestreefde doel uit de AVG volgt ook dat van de betrokken verwerking een zekere mate van effectiviteit moet kunnen worden verwacht.⁵ In dit geval is het doel een

¹ Het voorgestelde artikel 20b van de Penitentiaire maatregel luidt, voor zover van belang: "Ten behoeve van het vaststellen en het aanpassen van het detentie- en re-integratieplan voor de gedetineerde kunnen gegevens over de essentiële voorwaarden voor deelname aan het maatschappelijk leven worden verwerkt door de directeur, de reclassering en het college".

² Opvallend is in dat elders in de nota van toelichting en in de memorie van toelichting op het wetsvoorstel *we/sprake* is van schuldhulpverlening in plaats van slechts inzicht in schulden (Kamerstukken II 2018/19, 35 122, blz. 13).

³ Vgl. bijv. de Kamerbrief van de Staatssecretaris van SZW over het actieplan brede schuldenaanpak van 23 mei 2018.

⁴ Vgl. artikel 3, derde lid, van de huidige Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

⁵ Artikel 6, derde lid, van de AVG. Vgl. ook bijv. artikel 52, eerste lid, van het Handvest voor de grondrechten EU: Met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel kunnen alleen beperkingen worden gesteld indien zij noodzakelijk zijn en *daadwerkelijk* aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang beantwoorden.

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

succesvolle re-integratie en vooral het voorkomen van recidive, zodat de AP in dat licht adviseert om de basisvoorwaarde van het inzichtelijk maken van schulden in de nota van toelichting aan te vullen met het, zo mogelijk, voorzien in verlening van schuldhulp.

2. Verwerkingsverantwoordelijke

In het voorgestelde artikel 20b van de Penitentiaire maatregel (hierna: Pm) is bepaald dat de directeur, de reclassering en het college verwerkingsverantwoordelijk zijn. Deze aanwijzing is niet gemotiveerd. Hierover heeft de AP twee opmerkingen:

a. Minister van Justitie en Veiligheid is krachtens de WJSG verwerkingsverantwoordelijke

De AP begrijpt de aanwijzing van de directeur als verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot de gegevensverwerkingen door hem met het oog op het vaststellen van het D&R-plan. Dit omdat de directeur geldt als 'bevoegde autoriteit' en de bevoegde autoriteit tevens geldt als verwerkingsverantwoordelijke.⁶ De directeur dient immers op grond van de wet zorg te dragen dat het D&R-plan binnen vier weken na de start van de detentie tot stand komt.⁷

De AP wijst er echter op dat de regeling over tenuitvoerleggingsgegevens uit de WJSG van toepassing is op de verwerkingen door de directeur van de penitentiaire inrichting.⁸ Tenuitvoerleggingsgegevens zijn in de WJSG omschreven als persoonsgegevens inzake de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen, die in een dossier of een ander gegevensbestand zijn of worden verwerkt. Voor het verwerken van die gegevens zijn de minister van Justitie en Veiligheid dan wel, in uitzonderingsgevallen, het college van procureurs-generaal aangewezen als verwerkingsverantwoordelijken (artikel 1, onderdeel k, van de WJSG).⁹ Niet blijkt dat in het voorliggende concept rekening is gehouden met deze verwerkingsverantwoordelijkheden voor tenuitvoerleggingsgegevens op grond van de WJSG.

⁶ "Verwerkingsverantwoordelijke" is volgens artikel 3, onderdeel 8, van de Richtlijn 2016/680: de bevoegde autoriteit die, alleen of samen met andere, de doeleinden van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt. "Bevoegde autoriteit" in de zin van de Richtlijn en de WJSG is de overheidsinstantie die bevoegd is voor of ieder ander orgaan of iedere andere entiteit met openbaar gezag of openbare bevoegdheden ter voorkoming van, het onderzoek naar, de opsporing van of de vervolging van strafbare feiten, of voor de tenuitvoerlegging van straffen of maatregelen (artikel 1, onderdeel v, WJSG).

⁷ Artikel 18a van de Penitentiaire Beginselenwet, zoals dat luidt na de inwerkingtreding van de Wet Straffen en beschermen (Wet van 24 juni 2020, Staatsblad 2020, 224).

⁸ Verstrekkingen van 'tenuitvoerleggingsgegevens' door de directeur aan het college of de reclassering voor dat doel vallen onder het regime van de Richtlijn gegevensverwerking opsporing en vervolging, die is geïmplementeerd in de WJSG. Verstrekkingen voor dat doel van het college en de reclassering aan de directeur of tussen het college en de reclassering onderling, vallen onder het regime van de AVG. (vgl. ook de Nota van toelichting), alsmede Kamerstukken II 2017/18, 34 889, nr. 3, blz. 13: "Tenuitvoerleggingsgegevens omvatten de verwerking van gegevens van personen bij de uitvoering van vrijheidsbenemende of -beperkende straffen en maatregelen. De verwerking van persoonsgegevens ter uitvoering van de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen en de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden vallen hieronder."

⁹ Volgens artikel 51a, tweede lid, WJSG voert de directeur van de penitentiaire inrichting *het beheer* over tenuitvoerleggingsgegevens inzake vrijheidsbenemende straffen of maatregelen bij de uitvoering waarvan hij betrokken is. Voor wat betreft de verwerking van tenuitvoerleggingsgegevens berust thans op grond van de Beginselenwetten de verantwoordelijkheid voor de verwerking van tenuitvoerleggingsgegevens inzake vrijheidsstraffen en vrijheidsbenemende maatregelen bij de Minister van Justitie en Veiligheid. Voor andere sancties, zoals taakstraffen en strafbeschikkingen, berust de verantwoordelijkheid op grond van het Wetboek van Strafvordering bij het College procureurs-generaal. Deze verdeling in de verantwoordelijkheid voor de gegevensverwerking wijzigt

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

De AP adviseert in het licht van het voorgaande de voorgestelde aanwijzing van de directeur van de penitentiaire inrichting als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van gegevens ten behoeve van het D&R-plan, aan te passen.

b. Gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid

Mogelijk zijn de directeur (dan wel, gelet op punt 2a: de minister) het college en de reclassering “gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijk” in de zin van de AVG of de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging.¹⁰ Dit is het geval als zij gezamenlijk, doelen en middelen van de verwerking vaststellen¹¹: welke re-integratiedoelen, zoals bijv. inkomen of een woning, behoeven met name aandacht en welke instantie heeft daartoe welke gegevens nodig?¹² Significant is dat in nota van toelichting is gesteld dat de wet en het besluit de verwerking van gegevens regelen ten behoeve van de vaststelling en wijziging van het D&R-plan *door de directeur van de penitentiaire inrichting, de reclassering en het college van burgemeester en wethouders*.¹³ In de memorie van toelichting op het (toenmalige) voorstel voor de wet straffen en beschermen is gesteld dat betrokkenheid van de gemeente met name richting het einde van de detentie van belang is, om zo de overgang vanuit detentie naar de vrije maatschappij goed te laten verlopen.¹⁴ Ook is daar gesteld dat de vijf basisvoorwaarden voor een goede re-integratieactiviteiten *primaire* op het terrein van *gemeenten* liggen.¹⁵ Een en ander kan erop duiden dat ook de betreffende gemeenten mede de doelen en middelen van de verwerking bepalen. De kwalificatie van een gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid zou onder meer betekenen dat er onderlinge regelingen moeten komen en een contactpunt moet worden aangewezen voor de gegevensverwerking door de verwerkingsverantwoordelijken.¹⁶

indien de Wet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen in werking treedt. Het wetsvoorstel voorziet in samenloop, bij de toelichting op artikel V wordt hierop nader in gegaan. Kamerstukken II 2017/18, 2017–2018, 34 889, nr. 3 blz. 102.

¹⁰ Richtlijn 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (Hierna: de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging).

¹¹ Artikel 26 van de AVG en de pendant in artikel 21 van de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging (2016/680). Vgl. de recente arresten van het Hof van Justitie EU van 5 juni 2018 (Wirtschaftsakademie Schleswig Holstein C-210/16); 10 juli 2018, Qehodan Todistajat C-25/17) en 29 juli 2019 (Fashion ID C-40/17) waarin het Hof van Justitie EU een ruime uitleg geeft aan het begrip gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid in de zin van artikel 26 van de AVG. Zo wordt niet vereist dat alle deelnemers die op grond van deze bepaling verantwoordelijk voor zijn eenzelfde verwerking, dat ieder van hen toegang heeft tot de betrokken persoonsgegevens (vgl. C-210/16, par. 69). Ook brengt het bestaan van een gezamenlijke verantwoordelijkheid niet noodzakelijkerwijs een gelijkwaardige verantwoordelijkheid met zich mee van de deelnemers voor de verwerking van persoonsgegevens. De verantwoordelijken kunnen juist in verschillende stadia en in verschillende mate bij de verwerking betrokken zijn, zodat het niveau van verantwoordelijkheid van elk van hen moet worden beoordeeld in het licht van alle relevante omstandigheden van het geval (C-210/16, par. 66).

¹² Overigens is artikel 21 van de richtlijn niet in de WJSG geïmplementeerd ‘omdat de situatie dat twee of meer verwerkingsverantwoordelijken gezamenlijk de doeleinden en middelen bepalen voor verwerkingen onder de richtlijn, zich niet voordoet’. Kamerstukken II 2017–2018, 34 889, nr. 3, blz. 50.

¹³ Nota van toelichting, blz. 15.

¹⁴ Kamerstukken II 2018/19, 35 122, nr. 3, blz. 14.

¹⁵ Kamerstukken II 2018/19, 35 122, nr. 3, blz. 38.

¹⁶ Vgl. artikel 21 van de Richtlijn en artikel 26 van de AVG.

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

De AP adviseert gelet op het voorgaande in de nota van toelichting in te gaan op de gezamenlijke verantwoordelijkheid en zo nodig te voorzien in de uitvoering daarvan.

3. Hulpvraag als voorwaarde

In de gegevensbeschermingseffectbeoordeling is gewezen op het risico dat teveel informatie zal worden gedeeld met gemeenten. In reactie hierop stelt de toelichting dat dit wordt ondervangen doordat alleen wordt gecommuniceerd als de gedetineerde een hulpvraag heeft en de gemeente daarmee aan de slag gaat.¹⁷

Gelet op het belang van deze voorwaarde voor de bescherming van persoonsgegevens van betrokkene, het feit dat het bovendien vaak zal gaan om strafrechtelijke en bijzondere persoonsgegevens en gelet op het feit dat artikel 18a van de Penitentiaire Beginselenwet uitdrukkelijk bepaalt dat bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over *de voorwaarden* waaronder gegevens tussen de directeur, het college en de reclassering kunnen worden uitgewisseld, adviseert de AP om de voorwaarde van een hulpvraag van de gedetineerde op een gebied waaraan de gemeente (of reclassering) uitvoering tracht te geven, zo veel mogelijk in het voorgestelde artikel 20b van de Pm op te nemen.

4. Gezondheidsgegevens

Volgens het concept mogen gezondheidsgegevens als bedoeld in artikel 4, onderdeel 15, van de AVG alleen op basis van toestemming van de gedetineerde worden verwerkt, tenzij het tenuitvoerleggingsgegevens betreft als bedoeld in artikel 1, onder d, van de WJSG.¹⁸ De toelichting stelt hierover dat als uitgangspunt geldt dat gezondheidsgegevens waarover de directeur de beschikking heeft gekregen na verstrekking door de reclassering of gemeente, als tenuitvoerleggingsgegevens in de zin van de WJSG worden aangemerkt. De eerdere verstrekking door de reclassering en de verstrekking door de gemeente aan de directeur, wordt volgens de toelichting echter beheerst door de AVG.¹⁹ Gaat het daarbij om gezondheidsgegevens, dan is verstrekking daarvan aan de toestemming van de gedetineerde onderhevig.²⁰ Hierover heeft de AP drie opmerkingen.

a. Vrije toestemming

Voorwaarde voor toestemming op grond van de AVG is dat de betrokkene vrijelijk, specifiek, geïnformeerd en ondubbelzinnig met de verwerking van zijn of haar persoonsgegevens instemt.²¹ Volgens de overwegingen bij de AVG mag toestemming geen geldige grondslag zijn voor de verwerking van persoonsgegevens wanneer er sprake is van een duidelijke disbalans tussen de betrokkene en de

¹⁷ Paragraaf 6 van de nota van toelichting, blz. 16.

¹⁸ Artikel 20b, vierde lid, van de Penitentiaire Maatregel, zoals voorgesteld. Tenuitvoerleggingsgegevens zijn in de WJSG omschreven als persoonsgegevens inzake de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen, die in een dossier of een ander gegevensbestand zijn of worden verwerkt.

¹⁹ Nota van toelichting, blz. 13.

²⁰ Opgemerkt wordt dat het maken van onderscheid tussen gegevens van de verwerker een nadrukkelijke selectie vraagt van de gegevens die zonder en gegevens die mét toestemming kunnen worden verstrekt.

²¹ Vgl. artikel 4, onderdeel 11, AVG en rechtsoverweging 32.

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

verwerkingsverantwoordelijke, met name wanneer de verwerkingsverantwoordelijke een overheidsinstantie is, en dit het onwaarschijnlijk maakt dat de toestemming in alle omstandigheden van die specifieke situatie vrijelijk is verleend. Toestemming wordt volgens de 'Groep gegevensbescherming artikel 29' niet geacht vrij gegeven te zijn indien de betrokkene zijn of haar toestemming niet zonder nadelige gevolgen kan weigeren of intrekken. Ook van belang is een "wanverhouding" tussen de verwerkingsverantwoordelijke en de betrokkene.²²

De AP meent dat er negatieve gevolgen zouden kunnen worden verbonden aan het weigeren van toestemming, zoals minder interne of externe vrijheden. Uitgangspunt van de nieuwe wet Straffen en beschermen is namelijk dat het toekennen van interne en externe vrijheden meer dan voorheen afhankelijk is van het gedrag van de gedetineerde gedurende de gehele detentie, waaronder zijn bereidheid tot meewerken aan zijn re-integratie.²³ Daarmee is in het kader van de eisen van toestemming op grond van de AVG tevens sprake van een afhankelijkheidsrelatie tussen de directeur en de gedetineerde.

In de memorie van toelichting bij het toenmalige voorstel voor de Wet straffen en beschermen is in dit verband opgemerkt:

"Het weigeren van deze toestemming door de gedetineerde wordt niet meegewogen bij de beoordeling van zijn gedrag. Anders zou het de vraag zijn in hoeverre dan nog kan worden gesteld dat de gedetineerde daadwerkelijk vrijwillig instemt met het delen van mogelijk zeer gevoelige (medische) gegevens. Bovendien betekent het feit dat de gedetineerde zijn toestemming onthoudt, nog niet dat hij niet wil meewerken aan het aanpakken van zijn problematiek. Ook kan informatie worden vergaard via het voorgeleidingsformulier".²⁴

Deze opmerking neemt naar het oordeel van de AP echter niet weg dat een gedetineerde wel kan vrezen dat een weigering tot het verstrekken van gezondheidsgegevens indirect een rol speelt bij de beoordeling van zijn gedrag. Bovendien staat hij -hoe dan ook- in een afhankelijke relatie tot de directeur van de penitentiaire inrichting, bijvoorbeeld omdat de directeur allerlei ordemaatregelen jegens de gedetineerde kan treffen.

In het licht van het voorgaande adviseert de AP primair om in de nota van toelichting dragend te motiveren dat de 'toestemming' van de gedetineerde tot het verstrekken van zijn of haar

²² Richtsnoeren inzake toestemming overeenkomstig Verordening 2016/679, Vastgesteld op 28 november 2017, Laatstelijk herzien en vastgesteld op 10 april 2018, Groep gegevensbescherming artikel 29, blz. 7. Vgl. ook De rol van toestemming in het sociaal domein, AP, 2016.

²³ Vgl. Kamerstukken II 2018/19, 35 122, nr. 3, blz. 9: "Gedetineerden die ongewenst gedrag laten zien, kunnen verleende vrijheden worden ontnomen. Zo worden gedetineerden aangesproken op hun gedrag en gestimuleerd hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Bij gewenst gedrag gaat het erom dat uit heel het gedrag van de gedetineerde een opstelling blijkt tot bereidheid te werken aan een geslaagde terugkeer in de samenleving. Bij een dergelijke inzet kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het nakomen van afspraken door de gedetineerde, het naleven van regels en het opvolgen van aanwijzingen, het zich onthouden van middelengebruik of handel in verboden voorwerpen, *de medewerking aan screening, diagnostiek en intakes* en aan *het opstellen en uitvoeren van het D&R-plan*, de inzet bij de arbeid, het getoonde initiatief en het inzicht in het eigen strafbare gedrag.", alsmede Bijlage I bij de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (cursivering AP).

²⁴ Kamerstukken II 2018/19, 35 122, nr. 3, blz. 38.

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

gezondheidsgegevens voldoet aan de voorwaarden die de AVG daaromtrent stelt en zo nodig en mogelijk voorzieningen te treffen om de vrijelijke toestemming beter te waarborgen.²⁵

Blijkt dat niet mogelijk, dan adviseert de AP subsidiair om in het geval de gedetineerde een hulpvraag heeft geuit de verstrekking van die gegevens, indien noodzakelijk, te baseren op de grondslag van een publieke taak.²⁶ Daarbij adviseert de AP in het bijzonder in te gaan op de eisen van artikel 9, tweede lid, onderdeel g, AVG inhoudende dat de verwerking van gezondheidsgegevens noodzakelijk is om redenen van zwaarwegend algemeen belang. Nu de verstrekking van gezondheidsgegevens op basis van het huidige concept kan worden geweigerd doordat de gedetineerde daartoe geen toestemming verleent en kennelijk ook anderszins - via een voorgeleidingsformulier - informatie kan worden vergaard, is de vraag naar de noodzaak voor de verstrekking van die gegevens aan de directeur op een andere rechtsgrondslagen namelijk des te prangender. Tevens adviseert de AP dan in te gaan op de eis dat passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkene. In deze context zou daarbij tenminste moeten worden voorzien in een expliciete en goed kenbare mogelijkheid voor de gedetineerde om zonder vermijdbare nadelige gevolgen bezwaar te maken tegen het verstrekken van zijn of haar gezondheidsgegevens.

b. Eisen aan het verwerken van gezondheidsgegevens op grond van de WJSG

De AP wijst erop dat de verwerking door de directeur als tenuitvoerleggingsgegevens het karakter van een gegeven als gezondheidsgegeven in de zin van de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging en de WJSG onverlet laat. Dit betekent dat de verwerking van gegevens over gezondheid als tenuitvoerleggingsgegevens door de directeur slechts mag plaatsvinden voor zover dit voor het doel van de verwerking onvermijdelijk is, in aanvulling op de verwerking van andere gegevens betreffende de persoon en de gegevens afdoende zijn beveiligd.²⁷ Het criterium van onvermijdelijkheid duidt erop dat de verwerking 'strikt noodzakelijk' is.²⁸

De AP adviseert in het licht van het voorgaande in de nota van toelichting in te gaan op de eisen uit de WJSG die gelden voor de verwerking van gezondheidsgegevens die tevens tenuitvoerleggingsgegevens zijn, met name de eis dat de verwerking onvermijdelijk is, dan wel, zo nodig, het concept aan te passen.

In dit verband wijst de AP nog in het bijzonder op het volgende.

c. Alleen forensische zorg valt onder de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging

Volgens het voorgestelde artikel 20b, derde lid, verstrekken de directeur, de reclassering en het college elkaar gegevens over een eerder zorgtraject indien zorg of maatschappelijke ondersteuning na detentie nodig is om deze zorg of ondersteuning te organiseren. Het gaat dan bijvoorbeeld om gezondheidsgegevens over eerdere zorgtrajecten in het kader van de Wet forensische zorg, de Wet

²⁵ Te denken valt, bijvoorbeeld, aan het neerleggen in de regeling dat het weigeren van toestemming door de gedetineerde tot het verstrekken van zijn gezondheidsgegevens niet meeweegt bij de beoordeling van het gedrag van de gedetineerde.

²⁶ Artikel 6 en 9, tweede lid, onderdeel g, AVG.

²⁷ Artikel 51b, eerste lid, WJSG, juncto artikel 39c, derde lid, WJSG.

²⁸ Vgl. artikel 10 van de Richtlijn, alsmede Kamerstukken II, 2017-18, 34 889, nr. 3, blz. 28.

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065

maatschappelijke ondersteuning (het concept spreekt abusievelijk over de “Wet maatschappelijke opvang”), de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg en de Wet zorg en dwang. Deze gegevens worden volgens de toelichting als tenuitvoerleggingsgegevens aangemerkt zodra zij door de directeur zijn ontvangen van het college of reclassering en kunnen dan, zo nodig, zonder toestemming van betrokkene door de directeur verder worden verwerkt.

Voor wat betreft eerdere *forensische zorg* sluit dit inderdaad aan bij de toelichting op het toenmalige voorstel voor de implementatie van de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging in de WJSG.²⁹ Maar voor wat betreft de andere voorgestelde zorgtrajecten zoals maatschappelijke ondersteuning, is dat echter niet het geval. In de toelichting bij het toenmalige voorstel voor implementatie van de Richtlijn is namelijk uitdrukkelijk gesteld dat de Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging is beperkt tot forensische zorg en niet ziet op andere zorg, omdat, kort samengevat, zorg geen doel in de zin van die Richtlijn is.³⁰

Gelet op het voorgaande adviseert de AP alleen gezondheidsgegevens aangaande eerdere forensische zorg aan te merken als tenuitvoerleggingsgegevens.

Openbaarmaking van het advies

De AP is voornemens dit advies na vier weken openbaar te maken op haar website www.autoriteitpersoonsgegevens.nl. Behoudens tegenbericht gaat de AP ervan uit dat hiertegen geen bezwaar bestaat.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens

Drs. C.E. Mur
Bestuurslid

²⁹ Forensische zorg houdt, kort samengevat, in medische of geestelijke zorg die onderdeel is van een strafrechtelijke straf of maatregel.

³⁰ De bewuste passage luidt: (...) Voor verwerkingen in het kader van verlening en uitvoering van zorg geldt dat die in beginsel niet tot de richtlijntaken worden gerekend, zodat de richtlijn daarop niet van toepassing is. Een machtiging van de burgerlijke rechter tot opname van een persoon, die gestoord is in zijn geestvermogens, in een psychiatrisch ziekenhuis of tot het doen verblijven van die persoon in dat ziekenhuis, op grond van de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (WBOPZ), heeft geen betrekking op de uitvoering van de richtlijntaken door een daartoe bevoegde autoriteit. Nadat de wetsvoorstellen Wet forensische zorg (Kamerstukken 32 398), Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (hierna: Wvvg) (Kamerstukken 32 399) en Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (hierna: Wzd) (Kamerstukken 31 996) tot wet zijn verheven en in werking zijn getreden en de WBOPZ is ingetrokken, zal de richtlijn daardoor niet van toepassing zijn op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering *van andere zorg dan forensische zorg*. Indien *de strafrechter* bevoegd is te oordelen over de afgifte van een zorgmachtiging, op grond van de Wvvg, of over de afgifte van een rechterlijke machtiging, op grond van de Wzd, heeft de verwerking betrekking op de *uitvoering van de richtlijntaken* door een daartoe *bevoegde autoriteit*. (Kamerstukken II 2017/18, 34 889, nr. 3, blz. 9' (cursivering AP). Vgl. voorts het advies van de NOVA van 24 augustus 2020, blz. 2, over het consultatiebesluit die vanwege de gevoelige aard van de gegevens adviseert om terughoudend te zijn met het aanmerken van deze gezondheidsgegevens als tenuitvoerleggingsgegevens.

AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Datum
2 september 2020

Ons kenmerk
z2020-11065